

Nro. 7. és 8.

A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Pentéken Junius 15-dik napján, 1810-ik
esztendőben.

Austriai Birodalom.

Minekutánna Prága városának minden nevezetes épületjeit, ritkaságait, jóltévő intézetjeit; erősségeit, bástyáit, sántzait, és fegyveres tárát; e' folyó Sz. Iván Havának 2-ik napján meg nézte, és szemesen, 's figyelmetessen meg vizsgálta volna kegyelmessen uralkodó Fejedelmünk Eö Csász. Kir. Felsége; Gr. *Wrba* udvari fő Kamarássa, és Generál Major *Kutschera* Generál Adjutánsá úti társaival egyetemben, azon hólnap 4-ik napjának reggelén onnan vissza indúlt. Értésekre esvén ez a' dolog a' Prágai lakosoknak, minden útzák dugva vóltak emberrel, hogy még egyszer szerentséjek lehessen közönségessen szeretett 's tisztelt uralkodó Fejedelmeknek látására. Sok jó:

kívánások és áldások botsátattak Eő Felsége után, és mindenfelől ez a szózat hallatott: *Áldozze a: Úr Isten a' mi jó Császáruunkat, és engedje meg, hogy nem sokáig ismét láthassuk kezottán!* — Ennek a' napnak, tudniillik Junius 24-ikének reggelén hagyták el a' Szakszoniai Fels. vendégek is Prága városát, úgy mint Fels. Urunk kedves testvér nényje kedves férjével Antal Kir. Herceggel és Amália Kir. Herceg Anzozonnyal együtt, és előbbi rezidentziájokba Drézdába vissza mentek.

Prágában való mulatása alatt, több Sz. Leopold Rendjének keresztét, több medallionokat, és több kegyelem jeleit méltoztatott Fels. Urunk ki osztogatni. — Sz. Leopold Rendének Commendatorává tette Gr. *Sternberg Ferentzet*; kis keresztet tagjaivá a' Bunslau Kerület Kapitányát *Merkl Dienst*, az Elbogneri Kerület Kapitányát Nemes *Weihrottert*, a' Königsgrátzi Kerület Kapitányát Nemes *Erbent*; Gr. *Klebersberg* Obristlajtinánt és a' Landwehr vagy tartománybéli őrző katonaság Commendánsát; Obristlajtinánt Báró *Zechner*t a' Landwehr batalionnak Commendánsát, Fő Strázsamester Gr. *Thun Antal*, hasonló Landwehr batalionnak Commendánsát, és Professor *Mader* Cs. Kir. Tanátsost — Medaillonokat is sokan nyertek Eő Cs. Kir. Felségétől Prágában.

Magyar Ország.

Néhai Méltos. Nagy-Réthi *Darvas Ferentz*, Kir. Tanátsos Urnak, a' Sz. István Apost. Kir. Rendjének kis keresztet tagjának, és a' Kir. Helytartó Tanáts Cancellariája Directorának halála után, Fels. Urunk azon fontos hivatalra, Méltos. Borsodi *Latinovics János* Urat, a' Sz. István

Apost. Király Rendjének kis keresztesét, azon Kir. Helytartó Tanátsnak egyik tagját méltoztatott kegyelmessen emelni.

A' Schmölnitzi A. Conf. tartó Ekklesiának érdemes prédikátora Titt. *Rumi Károly György* Úr, több Német Országi tudós Társaságoknak tagja és a' természeti historiának nagy kedvelője, még a' múlt nyáron probát tett a' Magy. Országi mákfejekből való opiumnak készítésével, melly noha nem olly szapora mint a' napkeleti igen nagy mákfejekből készült opium, mindazáltal azt lehet arról itilni, hogyha a' mezei gazdák azt jobban gyarapítani igyekeznének, a' külföldi, és az Orvosi tudományban igen hasznos eszközre nem szorúlnának.

A' Kroátziában vagy Horváth Országban, a' Ludbreghi Hertzeg Battyáni Uradalomban, nem régiben két hizott Helvétziai ökör adatott el 6000 forinton, mellyeknél drágább szarvas marhát az Austriai Birodalomban még eddig senki sem látott, és nem is hallott. Ezeknek ezen nagy árrát, azoknak rendkívül való nagysága és kövérsége okozta.

Ebben az esztendőben, kedves hazánkban sok tüztámadás esik, melly miatt sok helységek és lakosok nagyon meg károsodnak. — A' múlt Aprilis 28-ik napján Késmárk szabad Kir. városban tűz támadván 30 ház egett meg, a' melly által okoztatott kár 100000 forintra tétetik. — Kalotsában sokkal irtoztatóbb tűz esett e' folyó Junius első napján, melly, a' mint írják, 300 házat emésztett meg, és sok szegény familiát kóldulásra juttatott.

— Sáros Vármegyében egy *Bánó András* nevű

urat tulajdon tselédjei kegyetlenül meg ölvén, 6000 forintját elrablották, 's prédájokkal Galliáziába futottak, de ott sem kerülhetik el meg érdemlett büntetéseket, és már néhaiyan közöttük megfogattatván, tömlőtökre hányattak, 's várják gonosz tselekedeteknek igazságos jutalmát.

Frantzia Birodalom.

Az Augustána valláson lévő Párisi Gyülekezetnek, templomoknak építésére, 60000 frankot, 's annak elkészítésére 15000 frankot ajándékozott *Napoleon* Császár, e' mellett két prédikátorjainak 6000 frankot rendelt esztendőnként leendő fizetésekre. — Nem régiben ismét nagy summa pénzt ajándékozott azon Gyülekezetnek *Napoleon* Császár, mellynél fogva olly szeretetszék állapotba helyeztetődtek a' Párisi evangélikus lakosok, hogy most már Consistoriumoknak számokra is szép házat építtethetnek, és különös oskolát is állíthatnak fel.

Az e' folyó 1810-ik esztendőre ki adott Csász. Universitásnak Almanakja szerint, 47 seminariumok, 33 akadémiák, 49 lyceumok, és 453 collegiumok vannak most a' Frantzia Birodalomban, és mivel a' tudós emberek akármelly vallásúak legyenek is, illendő betsülletben tartatnak, egyenlő módon elővitetnek.

Nemtsak a' hasznos tudományoknak ki terjesztésére, hanem más köz hasznú intézeteknek előmenetelítésekre is különös gondja van *Napoleon* Császárnak: arra való nézve következő végzést adott ki a' múlt Májusnak 5-ik napján Antverpiában: „Mivel, *úgymond*, arról a' jóltévő társaságról, melly a' szegény sorsú aszszo-

nyoknak felségillésekre Párisban fel állott, igen kedvező hiradást vettünk: arra való nézve azt ohajtyuk, hogy Országunknak minden nagy és népes városaiban hasonló társaságok állitassanak fel, és mi azokat a' mi leg kedvesebb, leg drágább feleségiinknek *Mária Louisa* Császárnénak oltalma alá ajánlyuk, melly által mi az ő hozzá való hajlandóságunknak különös probáját adjuk. — Azon Csász. decretum azt is meghatározza, hogy Párisban illy tzim alatt: *Société maternelle*, az az, *Anyák társasága*, állitassék fél, a' melly tudniillik a' szegény szülő anyákra viselleyen gondot. — Ennek a' Társaságnak, Országunk 44 nagy városaiban különös fő gondviselői lesznek, és 1000 dámából állanak, a' kiket *Mária Louisa* Császárné nevez ki. Továbbá egy 100 személyből álló Tanácsa fog ennek a' társaságnak lenni, a' kik a' Császárné előülése alatt minden esztendőben kéttzer öszve gyűllenek, és ennek titoknokjai leveleznek a' több városokkal. Ennek a' társaságnak számára 50000 frankot ajándekozott Napoleon a' Császár.

Ostendéből Dünkirchenben utaztak a' Fr. Császár és Császárné, melly igen hires kereskedő város Flandriában. Allig pihentek egy fertály óráig Eő Csász. Felségek az oda való Kir. palotában, mingyárt kotsiba ültek, és minden ott lévő nevezetes épületeket meg szemlélték, azután hajóra ülván, a' kikötő helyből a' Canalis túlsó végéig mentek. — Onnan, t. i. Dünkirchenből Május 22-ik napján *Lillebe* utaztak, 's ott is minden nevezetesebb tárgyakat és épületeket meg szemlélték, 's meg vizgáltak. — Valahol meg fordúlnak Eő Csász. Kir. Felségek, mindenütt sok

nyomait hagyják a' szegényekkel való jóltétvőségnek. — Antverpiában 15000, Berg-Op-Zoomban 5000, Middelburghban 15000, Wlissingenben 30000, Tervuerenben 2000, Armuydenben 1000, Dombourghan 1000, Gentben 15000 frankot osztattak ki a' szükölködő szegények közt.

A' Fr. Monitörnek Május 31-ik napján költ darabjában következő Spanyol Országi hadi történet adatik elő: Aprilis 18-ikán Fr. Generál *Sebastiani* a' 4-ik osztály sereggel Murcia ellen marsirozott, és előjáró tsapatja Aprilis 23-ik in azon városba bé is rukkolt. Az ott volt 17000 fából álló insurgents sereg nem mérészelven a' Frantziákkal szembeszállani onnan ki mentek, magok után 60 ágyút hagytak hátra, és nyakrafordítva rész szerént Chartagenába, rész szerént Alicantéba házták magokat vissza, azok a' parasztiok pedig, a' kik az insurgents seregeknél voltak, többnyire mind háza futottak.

Generál *Suchet* a' 3-ik Fr. osztály seregnék vezérje *Leridából* Katalónia Országnak népes és erős városából a' múlt Május 15-ik napján következő tudósítást küldött Párisba: „Minckutánna; úgymond, insurgents Generál *Odonell*, a' ki ezen várost az ostromlás alól fel szabadítani igyekezett, Aprilis 23-ik napján meg verettetett volna, annak ostromoltatása Május 3-ikán elkezdődött, és mind a' városra, mind a' kastélyra őt batteriából lövöldöztetett. — Azon hólnap 12-ikén, a' kastélyban egy magazinum a' levegőbe vettetett, a' melly szerentsétlen történet, és az ostromló seregnék mind jobban jobban nevedő heves tüze, 's a' benn levőkre való erőszakos rohanás végtére arra birták őket, hogy az őrizet-

ben vólt insurgensek Május 14-ikén capituláltak, ámbár 100 embernél több közzülök még nem öletett, és meg nem sebesitetett légyen is. Ez az 8000 főből álló őrző sereg a' fegyverét le rakván Frantzia Országba küldetett. — A' várban 105 darab ágyú, 10000 flinta, sok puskapor, és 10 zászló, találtattak. Azon 33 Frantzia katona tisztek is, a' kik *Leridában* fogva tartattak, ezen alkalmatossággal ki szabadultak a' hadi fogságból.

Warschani Hertzség.

A' Szakszóniai Királyi, Királyné és Kir. Hertzeg Aszszony Eő Felségek, előbbi igireteknek bé tellyesítések végett, a' múlt Május 17 ik napján, dél után négy óraker számos ágyú durogások, harangzúgások, és a' nép örvendetes vivatkiáltásai közt indultak el Warschau felé. A' lineábéli seregek, és a' nemzeti gárdisták azon győzedelmi kaputól fogva, mely a' múlt esztendőben, a' győzedelmes Lengyel hadi seregeknek meg tisztelések végett készitetett vala, a' város fő útjaján két sorban állottak. — A' Lengyel Armádiának Generálissimusa Hertzeg *Poniatowski*, a' ki néhány napokkal annakelőtte ment vissza Krakaóból Warschauba, *Serra* Fr. Minister, a' város előjárói, és a' Zsidó Gyülekezetnek főbb tagjai a' városon kívül fogadták el Eő Felségeket. — Számptalan nép ment Eő Kir. Felségeknék eleikbe, és azon este az egész város ki vólt világozítva.

Május 18-ik napján, Hertzeg *Poniatowski* a' Warschauti katona őrizetnek minden főbb tisztjeit bé mutatta Király Eő Felségének. — A' Lengyel Országi fő Tanáts, a' Státus Tanáts, és a' felsőbb rangú tisztviselők, a' kiket Gróf *Mała-*

chowski udvari Marsal a' Király kabinetumába bé vitt, audientziára bocsattattak. — Új Gallicziának az a' része, melly a' Bétsi utólkó békességben a' Warschauer Hertzegségnek engedődött, négy különböző osztályokra, úgymint: a' Krakauira, a' Radomira, Lublinira 's Siedleceire, és 40 Kerületekre osztatott fel. — *Pulawiban*, a' hova Május 15-ik napján délbe érkeztek, és a' következő napon Warschau felé tovább utaztak Eő Kir. Felségek, az ott való Sybilla templomának minden ritkaságait, és a' Weichsel folyóviz partján lévő szép Anglus kertet is meg néztek Eő Felségek. Azon városnak kellemetes vidéke nagyon tetszett a' Királynak, Királynénak és a' Kir. Korona Hertzeg Aszszonynak; azon híres templomnak emlékeztető könyvében Eő Felségek is bé írták magok neveiket, a' mellybe néhány esztendővel ennekelőtte az Orosz Császár Eő Felsége is méltoztatott a' maga nevét bé írni.

Nagy Britannia.

Londonból Május 23-ik napján. Az itt vólt Svécziái követ innen el utazott, és minden Svéczia Országgal való diplomatikus és kereskedést tárgyazó egyesség megszűnt. Nem sokára el fog válni, minémü parantsolatot adott az Angliai ministerium *Saumarez* Admirálnak arra, hogy miként bánnyon a' Svécziái hajókkal, barátságosan e', vagy ellenségesen? — Néhai *Collingwood* Admirálnak hólt teste, a' Sz. Pál templomában, a' halhatatlan nevű *Nelson* kopersója mellé tétetett le minden pompa nélkül. — *Purris* Contreadmiral, a' ki öt esztendő alatt a' szárazra ki nem lépett, Május 17-ik napján evezett bé a' Portsmouthi ki-

kötőhelybe. — A' múlt Aprilis 30-ik napján 11 Anglus lineáhajók, néhány fregatok, sok aprott hadakozó hajótskák, és négy ostromló galliotak vóltanak. — A' Spanyol Országi Junta még most sem akarja az ottan lévő rész szerént Spanyol, rész szerént vólt Frantzia hadakozó hajókat az Anglusoknak által adni, sőt azt sem akarja megengedni, hogy a' Spanyol kikötőhelyekben lévő Anglus hajókra Anglus vitorlák függesztessenek fel.

Május 19-ik napján. A' mi középtengerben lévő hajósseregünk még most is szüntelen szeménytartya a' Tuloni kikötőhelyet, mellyben 12 lineahajói, 8 fregatjai, és 2 korvetjei vannak a' Frantziáknak. Ez a' szemény való tartás most kiváltképen igen szükséges, ne hogy Fr. Admiral *Gantheaume* onnan ki-evezvén, a' Frantziáknak Szicilia Országba való kiszállásokat segítse. — A' Minorka szigetbéli lakosok a' Spanyol Országi insurgens kormányszékre reá unván fel támadtak, 's magokat az Angliai uradalom alá akarták adni; de az ott lévő Anglus vezérek avval mentették magokat, hogy nékiek arra semmi parantsolatjok nintsen.

Londonból Május 17-ik napján. A' száraz Európából olly hirt vettünk, hogy a' Nápolyi Király *Joachim Napoleon* nagy sietséggel ment vissza Nápoly városába, melly fontos okok nélkül meg nem esett. — A' mi Szicilia Országban lévő hadi seregeinknek vezérjei nagyon sürgetik a' nép és hajóbéli segítségnek küldetését, mivel a' mint ők állatják, számos Frantzia hadi seregek gyűlnek őszve Calabriában, mellyek Szicilia Országban igyekeznek kiszállani. Mi ennek a' szigetnek védelmezésében a' Sziciliabéliekre tellyes-

séggel nem támaszkodhatunk. — A' mi ott lévő hadi népünket a' ministerialis Újság levelei 1800-re, az antiministerialis Zsurnalok pedig csak 1801-re teszik; meg lehet, hogy sem az egyik, sem a' másik nem találta az igazságot, leg jobb az ily esetben a' közép uton járni.

Londonból Május 17-ikén. — Ezen ide való politikus Zsurnalista következőképen szól. Szerentsenk van, *Hermond*, Olvasóimnak tudokra adni, hogy a' mi Konstantinápolyba lévő követ ministerünk *Admir Úr*, olly biztatást vett az utalkodó Zultántól, hogy ő állhatatosan elkötelezte magát, hogy a' Nagy Britanniával kötött szövetségét egész valóságában megtartsa, és hogy annak segítségére egész erőmedijával kész legyen.

Wesztfáliai Ország.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ez az új Királyság azokból az Alai Szakszoniai 's Weszfáliai Kerületekben fekvő tartományokból van össze szerkeztetve, melyek ennek-előtte a' Prussziai Birodalomhoz, a' Hannoverai 's Hessian-Kasszeli Val. Fejedelemségekhez, a' Braunsweig-Wolfenbütteli Hertzegséghez, és a' Münsteri 's Paderborni Püspökségekhez tartoztak mind addig, míg a' Német Birodalomnak alkotmánya épségben maradt. Ez az Ország napkeletre Szakszoniával és Brandenburgiával, nyugotra Hollandiával, északra a' Holztriai Hertzegséggel és az északi tengerrel, délre a' mostani Frankfurti fő Hertzegséggel határos. — A' Weszfáliai Király rezidentziája Kasszeiben van. Ezen kívül való nevezetesebb városai Magdeburg, Braunschweig, Hannovera; és Münster — mostan uralkodó első Királya *Jeromos Nipo-*

leon, Napoleon Fr. Császárnak és Olasz Országi Királynak legifjább testvér öttse, kinek felesége *Katalin*, Württembergi Kir. Hertzeg Asszony.

Ezt az Országot sok javaival áldotta meg a' természet. Nevezetesen olly 15 só bányái vannak, a' mellyekből esztendőnként egy millió, 154120 másza só áratik ki, mellyből 321000 mázsánál többre azon Országnak szüksége nintsen, a' többi mind a' külföldieknek adatik el, mellyből 943007 tallért veszen bé a' Kormányshék esztendőnként.

Ebben az Országban, Frantzia Országnak példája szerént, minden vallású lakosok egyenlő polgári és vallásbéli jussal élnek, még a' Zsidóknak is, mindenütt az egész Országban szabad vallásbéli gyakorlások, iskoláik, és Zsinagogák vagyon, a' hol szükséges; magokya' Rabbinsok is abban fáradoznak, hogy az ifjúságot megvilágosithassák, a' szükséges tudományokban gyakorolthassák, és hasznos tagjaivá tehessék az Országban.

Spanyol Ország.

József Napoleon Király, egy Aprilis 18-ik napján költ decretumában, azon Ország *Corteseit*, az az, Rendeit a' közönséges gyűllés tartás végett öszve hívatta, a' melly dolog igen kedves érzékenységet szerzett azon Országban. Ezen jótéteményt egyedül ennek az új uralkodónak köszönhetik, mellyet regtől fogva meg ígirt a' nemzetnek a' Junta, de igiretét soha sem tellyesítette bé.

Sevillából azt irták, hogy minden szomszéd tartományokból olly jelentés küldetett volna oda, hogy minden fegyverfogható polgárok, önként

iratták bé magokat a' polgári szabadságért, és álhatalossan elűkelték, ki az ellen a' haramjék ellen, a' kik Cordova városi rend-
tek, magokat, s' hozzájuk tartozókat védelmez-
ni fogják. Ezek között a' haramjék között,
Aprilis 26-ikán 16-ot el fogtak, és a' meg bente-
tés végett Sevilla-ba küldötték. Mindenkit tisz-
viselők állának ki a' haramjékot a' haramjékot
gárdi-taknak vezénylése.

A' Frantzia Montornel városi Magyar d'arab-
jában következő híradás a' találtak a' Spa-
nyol Országban lévo Fr. Amátharó. A' Trevisoi
Hertzeg Marsal *Mertze*, az ötödik armáájának
egy osztályával, a' *Batayana* ellenes és az
ellen menvén, azt az EBR-apatlan parancsot
ki hajtotta, mely hogy a' Montornel, Madrid,
és Ayamonte kikötőhelyei. *Léon* *Clay* s' a' fel-
esen, a' hegy közzé vette magát. Mialom ma sem-
mi reménysége nem volt volna a' Trevisoi Her-
tzegnek az ellenségnek bé érésére, igen fáradó
és terhes utakon való maratozása után, Május
15-ik napján akkor bukkant arra, a' Rio Tinto
hegyén való által menetelésén. Az ellenség egy
közöklákkal körül vétetett helyben telepedett be,
mindazáltal onnan is ki veretett, és nagy zúza-
varba ejtetvén, hat vagy hét ezer embert hagyott
a' tsatapiaczon, 150 fogságra esett, a' többi pe-
dig fegyverét elhánván, hogy annál hamarabb
el érhesse a' Portugalliai határokhoz, s' kétszáz
kívül Badajozhoz is, széllyel osztott. Azon ide-
ben az Arenbergi Hertzeg is bé ment Huelbaba
a' hol egy ellenséges csoport nyakrafore hajókra
ült.

A' Trevisoi Hertzeg Ayamonte felé folytat-

tya a' maga útját, és a' *Balcysteros* seregének maradványát még most is üzeti. — Egy azon hegyekhez küldetett Frantzia Colonne, melly a' Cordovai tartományt Estremaduratól elválasztja, egy insurgens gyűlevész népre rohanván, a' közül 80 embert meg ölt, és 60-ant fogságra ejtett.

A' Frantzia seregeknek, az Új Castilia és Andaluzia Országoknak határai közt fekvő *Sierra-Morena* nagy hegyen való általmeneteleket, és a' Közép tengerig való kiterjedéseket minden értelmes és messzelátó ember úgy nézte, mint a' Spanyol Országi hadakozásra nézve elválasztó történetet, mivel annál fogva azon félszigetet északi végső tsútsától fogva déli tsútsáig két egyenlő részre osztották fel, és az azok közt való egyeséget annyiban meggátolták, hogy egymásnak semmi regularis néppel segítségekre nem lehetnek.

Portugallia Ország.

A' Londoni tudósítások szerint, ebből az Országból rövid idő múlva fontos híreket fogunk hallani, mellyben az ott lévő Anglus és Frantzia hadi vezérek nagyon köszörülik egymás ellen fogaikat. — A' Lord Wellington vezérlése alatt lévő ármádia 26000 Anglus, 's 30000 Portugallus katonákból áll; és a' mint írják, olly jól el van készítve, hogy akármelly órában szembe szállhat az ellenséggel. — A' Frantzia ármádia is nem erőtlén. — Az Elchingeni Hertzeg Marsal Ney hadi serege 35000 főre tétetik. az Abrantesi Hertzeg Marsal *Junoté* 10000 emberre, 's ezen kívül még 10000 váratik Valladolidból. Ezekon kívül számos lovassága és artillériája van a' Portugalliában lévő Fr. ármádiának. — A' két

ellenségek seregének külső vizáratjai közt csak egy-néhány mértföld korzhelyes van. — Vala nagy bizodalomunk van mindenk. Lord Wellingtonban, és a' mi véte szerenczében, mind az által még sem vagyunk egészen föléghen. — A' leg első ütközetnek lámentésé Spanyol és Portugallia Országoknak jóvené helye az ut el fogja választani. — Lisszabóna levelek szerint minden Tagus folyóvizében levo hajókra to az szállító hajóknak parancsolatja van arra, hogy minden szempillantathban készen tartassanak magukat.

A' gók Májusi Corunna levelek szerint, a' L. Wellington vezérlésére bízott Angliahadi seregeknek fő hadi kvártélyok Vizenben vólt, de azt el hagyván Salamanka eleibe maradtak, mellyről következő meggyőzést tesznek az Anglia Országi tudósítások. — Amidőn valamelly hadi történetről való hírt várnánk Portugalliából, akkor hozott hozzánk Lord Wellington egy hadi hírt valamelly tudósításokat, mellyeknek rövid foglalatok az, hogy ő és General Hill Portugallianak határain túl már messze előre nyomúltak, de onnan ismét vissza fordúltak. Ezta visszafordulást az ellenség számos seregének sebés előre való nyomúlása okozta, a' kik csak 3-napi járás földre vóltak még hozzánk. — Azonban mi meglehetős bátóságban vagyunk; a' mi hadi erők az ellenség hadi erejénél nem kevesebb; a' Portugalliai seregek jó hadi fenyték alatt tartatnak, jól vannak a' fegyverben gyakorolotva, és a' mint mutatják, jó reménységben vannak Angliához. — Minden Portugallia Országi levelek meg egyeznek abban, hogy ha valóságos szándékjok van a' Frantziáknak Ciudad-Rodrigo el foglalá-

sára, lehetetlen leszen az ütközetet elkerülni. Sokkal fontosabb hely ez, mint sem azt magának lehetne hagyni.

Török Ország.

Ebben a' roppant Birodalomban, a' vallásról való tudományt kivéven, más tudományok is, nevezetesen a' Medicina és Chirurgia virágozni kezdenek. Ezeket a' tudományokat 30 esztendővel emekelőtte, néhány Olasz Országi és Zsidó tsábitók gyakorlottak vala Konstantzinápolyban, és sok embert is küldöttek a' más világra esztendőnkent, kiknek egész mesterségek, az érvágásban, a' gyomortisztításban, és a' metzésben állott, és a' gyógyító szereknek rendelésében, a' kalendáriumtól kértek tanátsot. De most másképen van a' dolog; 50 Görög nemzetbéli Orvos Doktorok találatnak a' Csász. rezidentialis városban, a' kik az orvosi és kézorvosi tudománynak tanulása végett több esztendőket töltöttek el Német, Frantzia, és Anglia Országokban, és mint a' rakott méhek úgy tértek vissza a' Törökök alatt nyögő hazájokba, 's nagy kedvességet, tekintetet, és kintset szerzettek magoknak az orvosi praxisból. Három esztendőktől fogva egy Angliai Ország módra állitatott közönséges betegház van Konstantzinápolyban, mellynek igazgatói és gondviselői a' Görög Orvos Doktorok.

Ezeknek munkásságok által a' tehén himlőbe való bé óltás is nagy előmenetelt nyert Konstantzinápolyban, és a' Török Birodalomnak északi tartományiban. Az ifjú Görög Orvos Doktorok, a' Bétsi és Lipsiai fő iskolákból való hazamenetelek után nagyon kiterjesztették azon

megbetsülhetetlen találmányt, mé: pedig olly szerentsés következéssel, hogy Konstantinápolyban egy Görög familia sem találtatik, melly gyermekeinek életben megtartása és a' természetes himlőnek szomorú következőinek el távoztatására nézve avval élni ne kívanna.

Frédely Orvoslás.

A' múlt Aprilisben, Olasz Országban, a' Procenzei nagy hegyek közt elcsöben fekvő, az ottán sok villamból és mennydorgések közt veres, végtére ismét fehér hó esett. — Hasonló dolog történt a' múlt Május tizedik napján Szében Várme gyének Vizaknai nevű helységében, a' hol szőnyű szélvésszel elegyes esőv időben, csak nem egy egész fertály óráig vérszina eső esett. Szében Orvos Doktor Szabó Úr, a' ki szinte egy betegnél ott tartózkodott, bizonyvértvadásztól egy megszelt tisztán felszedetett, 's azt Szébeni Apatológus Sigerus Péter Úrnak a' szoros megvizsgálás végett által adta. Ez a' derék természet vizsgáló Úr, a' Chemiai regulák szerint jól meg vizsgálván azt setét veres 's baretzkfa virághoz hasonló színűnek találta. Az üvegnek fenekere egy fertály óra után le szállott igen vékony sedimentumnak avagy sárnak is setét vóit a' színe, íze és szaga mint az agyag földnek, a' leszűrt esővíz is setét veres színű és zavaros vólt, és semmi reagenszerek a' színét meg nem változtathatták. Ennek a' Chémicus Úrnak értelme szerint, a' Vizaknai igen magas hegyeken lévő, fényves erdőben álló, és szinte akkor virágzott fenyőfák festették meg ezt az esővizet, és hihetőképén azon fenyőfa virágoknak a' pora tsinatta a' veres esőnek sedimentumát.